

Enheten för investeringsstöd och kulturmiljö
Lucas Rabnor

AB Penningby slott
penningby.slott@hotmail.com

Tillstånd till fasadåtgärder inom byggnadsminnet Penningby slott, på fastigheten Länna-Penningby 1:4, Norrtälje kommun

Beslut

Länsstyrelsen i Stockholms län beslutar att lämna tillstånd till fasadåtgärder enligt ansökan som inkom till Länsstyrelsen den 7 februari 2021.

Tillståndet har en genomförandetid på 2 år från dagen för detta beslut.

Villkor

- Arbetet ska genomföras under antikvarisk medverkan av antikvarie som ska godkännas av Länsstyrelsen. Ni har meddelat Länsstyrelsen att ni avser att anlita Karna Jönsson som medverkande antikvarie, vilket godkänns av Länsstyrelsen.
- Arbetet ska följa de handlingar som lämnats in i samband med ansökan. Under projektets genomförande får mindre utformningsfrågor och detaljprojektering ske i samråd med och godkännas av antikvarien. Antikvarien ska medverka vid hela arbetet, men ska godkänna åtgärder före det utförs på särskilt skyddsvärda murpartier markerade i bilaga 2. (Undantaget blindfönstret, se särskilt villkor nedan.) Om antikvarien inte kan godkänna föreslagen utformning ska frågan lämnas till Länsstyrelsen för prövning. Avvikelser från beslutet kräver ny prövning av Länsstyrelsen.
- Ni ska i god tid underrätta antikvarien om arbetets igångsättande och kalla antikvarien till byggmöten. Antikvarien ska ges möjlighet till dokumentation och undersökningar före, under och efter arbetena.
- Länsstyrelsen ska före eventuella åtgärder utförs på blindfönstret eller ovanpåliggande puts godkänna åtgärderna. Konditionsbedömning och föreslagna åtgärder ska redovisas skriftligen till Länsstyrelsen. Eventuella godkända åtgärder som innebär ingrepp i blindfönstret eller ovanpåliggande puts ska utföras av konservator.
- Håltagning för ställningsbygge får inte göras på ytor som markerats i bilaga 2.
- Fastighetsägaren ska kalla Länsstyrelsen till antikvarisk slutsyn av arbetena. Antikvarien ska medverka vid detta tillfälle. I de fall en teknisk

Datum
2021-03-04

Beteckning
432-7681-2021

slutbesiktning av arbetena ska göras bör den antikvariska slutsynen ske innan denna genomförs.

- Antikvarien ska sammanställa de genomförda arbetena i en rapport. Rapporten ska innehålla administrativa uppgifter för objektet och ärendet, en redogörelse för utförda åtgärder, redovisning av vilka material som använts inklusive tillverkare/leverantör för material med produktblad, redogörelse för kulturhistoriska, byggnadstekniska/byggnadshistoriska iakttagelser som framkommit under arbetet, en motivering och beskrivning av eventuella antikvariska överväganden och avsteg från beslutade åtgärder och dess påverkan på det kulturhistoriska värdet samt relevant bildmaterial före, under och efter arbetet med bildtext som anger vad bilden beskriver/visar. Rapporten skickas digitalt till Länsstyrelsen i samband med rekvisition av bidrag.
- Tillståndet gäller under nu kända förutsättningar. Om nya omständigheter framkommer ska frågan överlämnas till Länsstyrelsen för ny prövning.

Beskrivning av ärendet

Penningby slott förklarades som byggnadsminne den 3 januari 1980. För ärendet relevanta skyddsbestämmelser anger följande:

1. Bygganden får inte utan tillstånd rivas eller till sitt yttre byggas om eller på annat sätt förändras.
3. Byggnaden skall underhållas så att den inte förfaller. Vård- och underhållsarbeten skall utföras på ett sådant sätt att det kulturhistoriska värden inte minskar.

Ni har ansökt om tillstånd för fasadåtgärder på Penningby slott. Åtgärderna innebär att den så kallade Fyrkantens norra och östra fasad putsas, målning och konsolidering av blindfönster och att vissa övriga åtgärder utförs på fasaderna.

Arbetena kommer utföras med målsättningen att ta ned så lite befintlig puts som möjligt, förutom sentida cementlagningar som tas bort i sin helhet. Fasaderna putsas med svagt hydraulisk putsblandning framtagen för åtgärden utifrån analyser av befintlig puts. Fasaderna avfärgas därefter med specialbeställd kalkfärg. I samband med dessa åtgärder kommer vissa ytterligare åtgärder utföras på fasaderna. Fönsterbågar och kamhorn justeras och plåtbleck kompletteras vid behov. Kompletteringsmålning utförs på fönster och plåtbleck efter att justeringar utförts. Smidesdetaljer och takfot målas.

På södra fasaden finns ett blindfönster som är i stort sett helt övertäckt av puts. En mindre del av fönstret är synligt genom att puts fallit bort från fasaden. Flera förslag finns hur fönstret ska hanteras, men ett fullständigt förslag kan inte tas fram förrän putsen har undersökts från ställning. Likaså gäller för ett instabilt murparti under ett av fönstret som är täckt med cementhaltigt bruk. Underliggande tegel kan skadas vid nedknackning varför särskild försiktighet krävs.

Som skäl till åtgärderna anges att fasaderna är nedgångna och behöver harmoniseras med fasadkulörer på tornen.

Datum
2021-03-04

Beteckning
432-7681-2021

Motivering till beslut

Åtgärderna strider mot skyddsbestämmelserna.

Byggnadsåret för nuvarande huvudbyggnad vid Penningby slott är omdiskuterat, men byggnaden har funnits sedan åtminstone 1500-talets början. Byggnaden har över århundrandena genomgått ett flertal exteriöra förändringar, varav den mest påtagliga skedde efter en brand 1831. Den senaste omputsning av hela fasaden är belagd till år 1863 och putsen från detta utgör med största sannolikhet fortfarande den yttersta putsen på Fyrkanten. Vissa förenklingar gällande hörn och fönsteromfattningar samt lagningar med cementhaltigt puts har utförts över åren. I början av 2000-talet pustades de två tornen om med ett varierande resultat och som inte helt överensstämmer med byggnadens kulturhistoriska värden.

Åtgärder avseende Penningby slotts fasad behöver med hänsyn till byggandens synnerligen höga kulturhistoriska värde utföras varsamt. Åtgärderna utförs med hög noggrannhet och med syftet att spara underliggande putslager med viktiga dokumentvärden. Länsstyrelsen bedömer därför att åtgärderna inte påverkar kulturhistoriska värden på sådant vis att det skadar byggnadsminnet.

Det finns således särskilda skäl att lämna tillstånd till åtgärderna.

Länsstyrelsen ställer villkor om hanteringen av vissa särskilt känsliga murpartier efter dialog med sökande. Det är särskilt viktigt att dessa partier hanteras varsamt då dokumentvärdena är mycket höga.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Enligt 3 kap. 14 § kulturmiljölagen (1988:950) (KML) får Länsstyrelsen om det finns särskilda skäl lämna tillstånd till att ett byggnadsminne ändras i strid mot skyddsbestämmelserna.

Information

- Kostnaden för den medverkande antikvarien åligger fastighetsägaren.
- Sökanden svarar själv för att alla inblandade i arbetet tar del av villkoren i beslutet.
- Detta beslut innebär endast tillstånd enligt 3 kap. KML. Krävs tillstånd enligt någon annan lag, till exempel plan- och bygglagen, ska detta sökas särskilt.

Du kan överklaga beslutet

Se bilaga 1.

Beslutande

Beslut i detta ärende har fattats av antikvarien Lucas Rabnor. I den slutliga handläggningen har också antikvarien Heléne Hyrefelt Dahlström medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Bilagor

1. Överklagandehänvisning förvaltningsrätten
2. Särskilt skyddsvärda delar av murverket

Kopia till:

Riksantikvarieämbetet

Stockholms läns museum

Berörd antikvarisk medverkande (Karna Jönsson)

Byggnadsnämnden i Norrtälje kommun

Ni kan överklaga beslutet

Om ni inte är nöjda med länsstyrelsens beslut, kan ni skriftligen överklaga beslutet hos förvaltningsrätten.

Hur överklagar vi beslutet?

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska ni lämna eller skicka er skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Stockholm antingen via e-post; stockholm@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Stockholm, Box 22067, 104 22 Stockholm.

Tiden för överklagande

Ert överklagande måste ha kommit in till länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag ni fick del av beslutet. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ert överklagande kan ni be att få ytterligare tid till att utveckla era synpunkter och skälen till att ni överklagar. Sedan är det förvaltningsrätten som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ert överklagande ska innehålla

- vilket beslut som ni överklagar, beslutets datum och diarienummer,
- hur ni vill att beslutet ska ändras, samt
- varför ni anser att länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Skriv också följande uppgifter, om ni inte tidigare lämnat dem:

- person- eller organisationsnummer,
- telefonnummer där ni kan nå dagtid (med undantag för nummer som avser ett hemligt mobilabonnemang som behöver uppges endast om rätten begär det),
- e-postadress, och
- annat som har betydelse för att domstolen ska kunna nå er.

Om ni har handlingar som ni anser stödjer er överklagan så bör ni bifoga kopior på dessa. Kontakta länsstyrelsen i förväg om ni behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om ni anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt er ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från er samt uppges sitt eget namn, adress och telefonnummer.

Behöver ni veta mer?

Har ni ytterligare frågor kan ni kontakta länsstyrelsen via e-post, stockholm@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-223 10 00. Ange diarienummer 7681-2021.